

สภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล
ในเขตอำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ*
STATES AND APPROACHES TO DEVELOP THE BUDGET ADMINISTRATION
OF SUB-DISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATIONS IN SUBYAI
DISTRICT, CHAIYAPHUM

อภิรักษ์ ชาญศึก¹
Apirak Chansuck¹
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ¹
Chaiyaphum Rajabhat University¹
Email : Piya11032515@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายการเมือง และฝ่ายประจำในเขตอำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 103 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .090 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่า สภาพการบริหารงบประมาณสูงสุด คือ ด้านการจัดทำงบประมาณ รองลงมาคือด้านการใช้จ่ายงบประมาณ ส่วนด้านที่มีสภาพการบริหารงบประมาณต่ำสุด คือ ด้านการควบคุมติดตามผล 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ ควรมีการใช้คน เงิน วัสดุ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดที่สุด จัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานด้านการจัดทำงบประมาณที่ผ่านมาเสร็จสมบูรณ์ภายในเวลาที่กำหนดตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ มีการใช้จ่ายงบประมาณและการขออนุมัติเบิกจ่ายตามลำดับขั้นตอนสายการบังคับบัญชา มีแผนการเบิกจ่าย และกำหนดวิธีการเบิกจ่ายและระยะเวลาการเบิกจ่ายเพื่อให้เกิดเป้าหมายที่ชัดเจน มีการรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง มีสายการบังคับบัญชาการควบคุมติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานตามลำดับ กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนในการควบคุมติดตามผลการใช้

จ่ายงบประมาณและมีการควบคุมติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามระเบียบวิธีปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

คำสำคัญ : การพัฒนา; งบประมาณ; การบริหารงบประมาณ

ABSTRACT

The research was 1) to study the states of the budget administration of sub-district administration organizations in Subyai district, Chaiyaphum, and 2) to study the approaches to develop the budget administration of sub-district administration organizations in Subyai district, The sample group was 103 personnel of sub-district administration organizations in Subyai district, Chaiyaphum. The rating scales questionnaires were used to collect the data. The data was analyzed by using frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research result revealed that: 1) The states of the budget administration of sub-district administration organizations in Subyai district, Chaiyaphum were at the high level overall. Considering on each budget maneuver showed the highest mean scores, followed by the budget expense, whereas, the follow up showed the lowest mean score. 2) The approaches to develop the budget administration of sub-district administration organizations in Subyai district, Chaiyaphum were as follows: should prepare man, money, rials which were deal with the budget maneuver to spend the resources in better economic. prepare the personnel who had the knowledge about the budget maneuver to get more the highest efficiency. analyze the operation result, In the budget maneuver which was complete in time and in the goal. spend and ask for authorization in ordering of command. plan their budget reimbursement. Also, they should set up the method and the duration in budget reimbursement to make the clear objectives. report their budget expense to the stakeholder continuously. clear their structure as the command line to control and follow up the clear budget expense to be into the best practice. set up the clear objectives and goals in controlling and following up the budget expense. and control and follow up the budget expense following the regulation to get the highest efficiency.

Keyword : Development; Budgeting; Budget Management

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

เมื่อกล่าวถึงความหมายของงบประมาณ หมายถึง แผนงานหรืองานสำหรับประมาณการด้านรายรับและรายจ่ายแสดงในรูปตัวเลขและจำนวนเงิน ในการบริหารงานงบประมาณจะมีการตั้งงบประมาณเป็นการแสดงแผนดำเนินงานออกเป็นจำนวนตัวเลขและจำนวนเงิน ความสำคัญของการบริหารงบประมาณขององค์กรอาจกล่าวได้ว่า การบริหารงบประมาณมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผน การงบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญในการวางแผนของฝ่ายบริหารและในการทำงานงบประมาณจะต้องวิเคราะห์ทางเลือกที่เหมาะสมโดยประหยัดเป็นประโยชน์และมีความเป็นไปได้ ซึ่งจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของงานที่จำทำและระยะเวลาของการบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว ตลอดจนหน้าที่หรือกิจกรรมที่ส่วนต่าง ๆ ต้องรับผิดชอบเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายในรูปแบบของแผนงานหรือแผนของเงิน นอกจากนี้งบประมาณจะมีความสำคัญต่อการวางแผน และการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ แล้วฝ่ายบริหารยังสามารถใช้แผนงบประมาณเป็นเครื่องมือ ควบคุม กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ได้ ในขั้นตอนการบริหารแผนและติดตามประเมินผลแผนซึ่งจะทำให้ทราบความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค เพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาได้ทันต่อเหตุการณ์และเป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ชูเกียรติ ฤทธิธ, 2550)

การบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ซึ่งจะกำหนดให้เบิกจ่ายได้เฉพาะรายจ่ายประจำในหมวดเงินเดือน หมวดค่าจ้าง หมวดค่าตอบแทนและหมวดค่าใช้สอย หมวดค่าวัสดุและรายจ่ายอื่น ๆ ถึงแม้้องค์การบริหารส่วนตำบลจะบริหารงาน โดยมีกฎหมายรองรับมีการกำหนดวิธีการ แนวทางปฏิบัติเพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างตรงจุด มีกระบวนการที่สั้น กะทัดรัด บริการประชาชนอย่างทั่วถึง แต่จากรายงานของคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณเกิดความขัดแย้งในการบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบลและขัดแย้งในระดับหมู่บ้านรวมทั้งระเบียบปฏิบัติซึ่งกำหนดโดยส่วนกลางมีขั้นตอนมากทำให้การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่คล่องตัวทำให้เจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติเกิดความสับสนในการปฏิบัติงาน

ในพื้นที่อำเภอชัยใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนทั้งสิ้น 3 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลท่ากูป้อง องค์การบริหารส่วนตำบลชัยใหญ่ และองค์การบริหารส่วนตำบลตะโกทอง องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชัยใหญ่ประสบปัญหาในการบริหารงบประมาณไม่ต่างกับพื้นที่อื่น ๆ มากนัก เช่น ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการบริหารจัดการงบประมาณ และขาดประสบการณ์ในการบริหารงบประมาณ ทำให้การปฏิบัติงานมีความคลาดเคลื่อนไม่ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนที่กำหนด ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการให้บริการประชาชน ทำให้การบริหารจัดการขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

การศึกษาสภาพการบริหารงบประมาณนั้นมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ดังจะเห็นได้จากงานวิจัย (พระมหาสมคิด คำผิง, 2546, บทคัดย่อ) ที่พบว่าปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดศรีสะเกษ มีปัญหาโดยรวมด้านการจัดเตรียมงบประมาณและด้านการอนุมัติงบประมาณ (อัจฉรา จีสินเทียะ, 2547, บทคัดย่อ) ยังพบว่าปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในระเบียบกฎหมายที่ใช้เป็นหลักการจัดทำงบประมาณ นอกจากนี้ (ชลนิภา รัตตะเวทิน, 2547) ยังพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนใหญ่เห็นว่ามีปัญหาการงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการจัดทำงบประมาณ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการควบคุมงบประมาณ ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างมาก

จากความสำคัญของปัญหา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยต้องการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ นั้นอยู่ในระดับใดมีแนวทางการบริหารงบประมาณอย่างไรบ้างเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ทำให้ทราบสภาพการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ

3.2 ได้แนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ประชากร ได้แก่ บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำในเขตอำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 140 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลฝ่ายการเมืองและฝ่ายประจำในเขตอำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ กำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จำนวน 103 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดของแบบสอบถาม ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถาม

เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาและตำแหน่งงาน เป็นคำถามแบบเลือกตอบ จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามมาตราวัดแบบลิเคอร์ท (Likert's Scale) จำนวน 21 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นแบบเลือกตอบตยให้คำเครื่องหมายถูกหน้าข้อความที่เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณให้มากที่สุด โดยเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีหนังสือรับรองจากมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เพื่อขอความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของคำตอบ ผู้วิจัยสามารถเก็บแบบสอบถามได้ทั้งสิ้น 103 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความถี่

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอซับใหญ่ โดยรวมทุกด้าน

การบริหารงบประมาณ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านการจัดทำงบประมาณ	3.86	0.42	มาก
2. ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ	3.83	0.38	มาก
3. ด้านการควบคุมติดตามผล	3.79	0.41	มาก
รวม	3.83	0.31	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการจัดทำงบประมาณมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการใช้จ่ายงบประมาณ และการควบคุมงบประมาณ

5.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอซับใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า

5.2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการใช้คน เงิน วัสดุ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดที่สุด

5.2.2 องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

5.2.3 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานด้านการจัดทำ
งบประมาณที่ผ่านมาเสร็จสมบูรณ์ภายในเวลาที่กำหนดตรงตามเป้าหมายที่วางไว้

5.2.4 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการใช้จ่ายงบประมาณและการขออนุมัติเบิกจ่าย
ตามลำดับขั้นตอนสายการบังคับบัญชา

5.2.5 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีแผนการเบิกจ่าย และกำหนดวิธีการเบิกจ่ายและ
ระยะเวลาการเบิกจ่ายเพื่อให้เกิดเป้าหมายที่ชัดเจน

5.2.6 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณให้ผู้
เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง

5.2.7 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีสายการบังคับบัญชาการควบคุมติดตามผลการใช้
จ่ายงบประมาณที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานตามลำดับ

5.2.8 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนในการ
ควบคุมติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณ

5.2.9 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการควบคุมติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณให้
เป็นไปตามระเบียบวิธีปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 สภาพการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอซับใหญ่
จังหวัดชัยภูมิ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับสภาพและแนวทางการพัฒนาการ
บริหารงบประมาณจากมากไปน้อยได้ดังนี้ มีการแบ่งงานให้แก่แต่ละฝ่ายและแต่ละคนโดยทุกคนรู้อำนาจ
หน้าที่หรือขอบข่ายของการจัดทำงบประมาณในแต่ละฝ่ายแต่ละคนโดยชัดเจนและการใช้จ่าย
งบประมาณเป็นไปตามระเบียบที่กำหนดและมีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ทั้งนี้อาจ
เนื่องมาจาก องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการบริหารงบประมาณการมี
แผนงานการบริหารงบประมาณทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานได้มีประสิทธิภาพ และตรวจสอบ
ระบบงานของตนได้ทุกขั้นตอน เพื่อลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
(ชูเกียรติ ถาบุตร, 2550) ได้ศึกษาการประเมินศักยภาพและความพร้อมในการบริหารงบประมาณ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า มีการบริหารงาน
การวางแผนงานด้านการบริหารงบประมาณ และทุกฝ่ายในองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการ
ทำแผนงานการบริหารงบประมาณ การมีแผนงานการบริหารงบประมาณทั้งระยะสั้นและระยะยาวจะ
เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านงบประมาณที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมและสามารถตรวจสอบได้ทุก
ขั้นตอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (อัจฉรา ธีร์สันเทียะ, 2547) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาการ
บริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า
บุคลากรผู้ปฏิบัติงานใน 3 ด้านคือ ด้านการจัดทำแผน ด้านการเบิกจ่ายและการทำบัญชีรับจ่าย และ
ด้านรายงานและการควบคุม พบว่า บุคลากรผู้ปฏิบัติงานมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ ในแต่
ละด้าน ดังนี้ 1) ด้านการจัดทำแผนเห็นว่าการกำหนดระยะเวลาและผู้ที่ทำหน้าที่ในการจัดทำแผน
งบประมาณไว้อย่างชัดเจน มีแผนปฏิบัติงานที่มาจากการทำประชาคมหมู่บ้าน ผู้มีหน้าที่และผู้ที่มีส่วน
เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงบประมาณมีความสามารถเหมาะสม 2) ด้านการเบิกจ่ายและทำ

บัญชีรับจ่ายเห็นว่าการกำหนดขั้นตอนการเบิกจ่ายมาไว้อย่างชัดเจน ผู้รับผิดชอบด้านงบประมาณมีความรู้ความสามารถมีความสะดวกรวดเร็วในการเบิกจ่ายและกำหนดแนวทางปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน 3) ด้านการรายงานและควบคุมเห็นการดำเนินการเบิกจ่ายเป็นไปตามระเบียบวิธีการงบประมาณในรอบปี และมีการรายงานผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามเวลาที่กำหนดและมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี

6.2 จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอชัยใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ แนวทางการพัฒนา 3 อันดับแรกที่มีความถี่สูง คือ 1) ด้านการจัดทำงบประมาณควรมีการใช้คน เงิน วัสดุ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรา จีสันเทียะ (2547) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีการกำหนดระยะเวลาในการจัดทำแผนงบประมาณไว้อย่างชัดเจน มีแผนปฏิบัติที่มาตามการทำประชาคมหมู่บ้าน และผู้มีหน้าที่จัดทำแผนงบประมาณมีความรู้ความสามารถเหมาะสม และสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑามาศ จักรแก้ว (2549) ได้ศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากร อบต.มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดทำงบประมาณ ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ และด้านการควบคุมติดตามผลการใช้งบประมาณอยู่ในการปฏิบัติงานระดับมาก ซึ่งมีผลแต่ละด้านมีการปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบของทางราชการอย่างเคร่งครัดและสามารถตรวจสอบได้ ด้านการใช้จ่ายงบประมาณควรมีการใช้จ่ายงบประมาณและการขออนุมัติเบิกจ่ายตามลำดับขั้นตอนสายการบังคับบัญชา และด้านควบคุมติดตามผลควรมีสายการบังคับบัญชาการควบคุมติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานตามลำดับ 2) ด้านการใช้จ่ายงบประมาณควรมีการใช้จ่ายงบประมาณและการขออนุมัติเบิกจ่ายตามลำดับขั้นตอนสายการบังคับบัญชา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภณ ชาเรืองฤทธิ์ (2550) ได้ศึกษาปัญหาในการดำเนินการสนับสนุน การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ผลการศึกษา พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีระบบการตรวจสอบและควบคุมภายในครบทุกด้านและควรเชิญหน่วยงานกลางเข้าตรวจสอบการบริหารและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อยู่เสมอเพื่อป้องกันปัญหาการทุจริตด้านนโยบายและการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของชูเกียรติ ถาบุตร (2550) ได้ศึกษาการประเมินศักยภาพและความพร้อมในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าด้านนโยบายและการปฏิบัติงานต่อมีการรายงานผลการปฏิบัติให้ชัดเจนและต่อเนื่องเพื่อความสะดวกในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณให้ประชาชนเข้าตรวจสอบได้ตลอดเวลา การรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน การตรวจสอบเงินต้องปฏิบัติตามระเบียบทุกขั้นตอน 3) ด้านการควบคุมติดตามผลควรมีสายการบังคับบัญชาการควบคุมติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานตามลำดับซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑามาศ จักรแก้ว (2549) ได้ศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการบริหารงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการควบคุมติดตามผลการใช้งบประมาณได้มีการปฏิบัติงานอยู่

ในระดับมากโดยผู้บริหารได้สรุปรายงานผลการปฏิบัติงานเมื่อสิ้นปีงบประมาณต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและปิดประกาศให้ประชาชนรับทราบ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในองค์การและให้ความร่วมมือกับสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินในการตรวจสอบการใช้งบประมาณเพราะว่า การควบคุม ติดตามผลการใช้งบประมาณควรมีการสรุปผลการใช้งบประมาณ และให้บุคลากรภายนอกเข้ามาตรวจสอบและสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภณ ชาเรืองฤทธิ์ (2550) ได้ศึกษาปัญหาในการดำเนินการสนับสนุนการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าด้านการตรวจและติดตามประเมินผล ผู้ปฏิบัติงานในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลด้านงบประมาณ ได้มีการกำหนดมาตรการในการตรวจและติดตามประเมินผลองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากการบริหารงบประมาณเป็นอำนาจขององค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการทั้งหมด หน่วยงานสนับสนุนจึงพบปัญหาอยู่ในระดับน้อยและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเห็นว่ามี การติดตามผลที่ได้ชี้แจงเสนอแนะให้คำปรึกษาแก่องค์การบริหารส่วนตำบลตลอดจนการแก้ไข ซึ่งหน่วยงานสนับสนุนมีหน้าที่เพียงตรวจสอบความถูกต้องแล้วอนุมัติข้อบัญญัติงบประมาณเท่านั้นโดยได้เป็นไปตามนโยบายหลักการกระจายอำนาจของรัฐ จึงทำให้หน่วยงานสนับสนุนพบปัญหาในระดับน้อย

7. องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยครั้งนี้ องค์ความรู้ที่ได้คือแนวทางการพัฒนาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอซบใหญ่ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า 1) องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการใช้คน เงิน วัสดุ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดที่สุด 2) องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการจัดทำงบประมาณเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด 3) องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานด้านการจัดทำงบประมาณที่ผ่านมาเสร็จสมบูรณ์ภายในเวลาที่กำหนดตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ 4) องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการใช้จ่ายงบประมาณและการขออนุมัติเบิกจ่ายตามลำดับขั้นตอนสายการบังคับบัญชา 5) องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีแผนการเบิกจ่าย และกำหนดวิธีการเบิกจ่ายและระยะเวลาการเบิกจ่ายเพื่อให้เกิดเป้าหมายที่ชัดเจน 6) องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง 7) องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีสายการบังคับบัญชาการควบคุมติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานตามลำดับ 8) องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนในการควบคุมติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณ และ 9) องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการควบคุมติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามระเบียบวิธีปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ด้านการจัดทำงบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้คำแนะนำเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดทำงบประมาณ เพื่อให้เข้าใจและทราบถึงสายการบังคับบัญชาในการจัดทำงบประมาณตามลำดับขั้นต่อไป

8.1.2 ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการประสานงานกับประชาชนและเจ้าหน้าที่ภายในองค์การเพื่อให้เกิดความพึงพอใจของทุกฝ่ายทุกคนในการใช้จ่ายงบประมาณ

8.1.3 ด้านการควบคุมติดตามผล องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีเจ้าหน้าที่ควบคุมติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามภารกิจและอำนาจหน้าที่อย่างเหมาะสมงบประมาณ

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการใช้คน เงิน วัสดุ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด

8.2.2 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการใช้จ่ายงบประมาณและการขออนุมัติเบิกจ่ายตามลำดับขั้นตอนสายการบังคับบัญชา

8.2.3 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีสายการบังคับบัญชาการควบคุมติดตามผลการใช้จ่ายงบประมาณที่ชัดเจนเพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานตามลำดับ

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล

8.3.2 ควรทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาล

8.3.3 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่ง

9. เอกสารอ้างอิง

จุฑามาศ จักรแก้ว. (2549). **ความคิดเห็นของบุคลากรอบต. ต่อการบริหารงบประมาณองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุดรดิษฐ์**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์.

ชลนิภา รัตตะเวทิน. (2547). **ปัญหาการงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่เขตอำเภอยางตลาด : กรณีศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์**. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชูเกียรติ ถาบุตร. (2550). **การประเมินศักยภาพและความพร้อมในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรลักษ์**. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นวิทยาลัย. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พระมหาสมคิด คำผิง. (2546). **ปัญหาในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภوخุขันธุ์ จังหวัดศรีสะเกษ**. การศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- โสภณ ชาเรืองฤทธิ์. (2550). ปัญหาในการดำเนินการสนับสนุนการบริหารงานของปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อัจฉรา จีสันเทียะ. (2547). ปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร์, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3). 607–610.